

Громадська Думка

ПЕРЕДПЛАТА:

На місяць . — м. 50 ф.

„ 3 місяці 1 „ 50 ф.

(Ціна 1 прим. в таб. 5 ф.)

ЧАСОПИСЬ ПОЛОНЕНИХ УКРАЇНЦІВ у ВЕДЛЯРІ.

ВІХОДИТЬ ЩО ЧЕТВЕРГА Й ЩО НЕДІЛІ.

Видає „Видавниче Товариство імени В. Грінченка“.

АДРЕСА:

Ukrainischer
Unterrichts-Ausschuss
Lagerzeitung
— in Wetzlar. —

Ч. 13. (152).

Четвер, 14. лютого 1918.

Рік IV.

Ведляр, 14. лютого 1918. р.

Мир став дійсністю зі всіма його фактами, як мирові умови, як післямирові заходи й сподівання включно до скорого безпосереднього відвіду в рідний край, на Україну.

Багато разів кожного з нас захоплювали думки про те, як то прийде мир, як будемо чекати вже не миру, а тільки одправки додому, що ось то вже будемо їхати, що ступимо на рідну землю, що ось нарешті стрінемо ся з рідними та й заживемо на своїм добрі, на своїй волі... Над цю жадану, довго мріяно дорогою вже п'ятьма ровілялась, ця дорога світом справжнього миру вже освітлена. Та ще наприкінці оттого дорогого терпіння, і ми по тій світлій, для нас пригтовленій дорозі перенесемось до нового вільного життя.

Правда, що мир увяляли ми звичайно инакше. Така вже сліпа природа середнього чоловіка маси, що уваління своїм привиччалась будувати як простіш, як легше для себе, незалежно від фактів життя. І так собі простісінько й думалось, що в якийсь день прийде мир разом для всіх воюючих, що відразу кров перестане лити ся, все заспокоїть ся, і ми загуркотимо поїздами додому та й станемо там продовжувати те життя, що ніби зупинило ся перед війною.

Але великі світові події в життя народів, що відбували ся й відбувають ся на наших очах, а яких ми не бачимо, або бачимо, та не вміємо або не в силі оцінити їх,—ці всі події приводять до иншого стану, ніж ми собі це уявляли. Тільки ж серед всіх тих народів, що воювали й воюють і до миру ще не прийшли, ми, Українці, найбільше можемо тішити ся своєю сьогочасною долею. Як чудом яким, по віщому слову пророка Т. Шевченка встала на наших очах вільна й незалежна Україна, сильна одушевленьям, єдністю й розумом великого українського народу.

Не для кровопролиття, не для війни прийшла Україна і в цих страхіттях Україна не була винна, і тому, коли прийшла до власної волі, то й заключила мир з тими державами, які не хотіли далі кровю

й залізом її присплати. І в цей час, коли всі воюючі народи не розквитали ся ще з світовою війною, коли Росія, хоч і покінчила з війною, але ж і миру не має і висить ніби в повітрі,—в цей час Україна має закінчену почесний мир, має певне почесне мирове становище в колі держав цілого світу. Цей факт має не тільки для нас, але й для всіх воюючих народів таке відрядне й таке велике значіння, що годі його зараз оцінити!

Та, покінчивши війну на західному фронті, Україні лишається ще закінчити війну на фронті північному, на фронті великоросійсько-українському. Не розпочинала цієї війни Україна, а тільки мусіла боронити свою волю від давнього насильства, від давньої московської навали проклятущої, що заповнялась і в наші революційні дні кровю залити могутне відродження українського народу.

Великоросія на чолі з большевиками, цими Дон-Кіхотами від соціалізму, цими крайніми вироками на ґрунті царського самодержавія і народньої бідноти й темноти, ця Великоросія навалилась було, як і за царів, на Україну. На мирові пропозиції України, на домагання прийти до порозуміння большевицька Великоросія відповіла глузуванням і воєнними кровавими заходами проти України.

І стала Україна своєю волю боронити... І сповняють ся пророчі слова „Заповіту“ віщого Т. Шевченка:... „вражою злою кровю волю окропіте!“

„В своїй хаті—каже Віщий—своя правда, і сила, і воля“, а народня поговорка каже, що „в своїй хаті й тріска бє“. Тому чим більше й чим довше будуть Москалі бороти ся проти України, проти її народньої волі, тим тільки більшим позором вкриють імя свого народу, а Україна тепер волі своєї вже не побудеть ся. І дійсно, останні вісти доносять, що Українці на своїй землі розбивають московську навалу, і скоро й на північному, московсько-українському фронті прийде до миру й до устанавлення певної за згодою й волею народів границі поміж Україною й Великоросією.

Це порозуміння, цей мир

мусить прийти як найскоріш; щоб дати змогу до впорядкування народнього життя та прийняття можливих засобів і для боротьби з новим ворогом — з чумою, яка вже глитає свої жертви серед російського старого й нового безладдя.

Прийшов мир перший, прийде мир другий, прийде й останній, але при кожному мирові, як і в кожній боротьбі, ми мусимо ставляти ся як сини свого рідного народу, як гро-

мадяне нашої Української Народньої Республіки, — тоді тільки знайдемо повне задоволення і тоді тільки найбільш принесемо добра й щастя для себе, для свого народу й для цілого людства.

Вітаймо ж наш український мир, вітаймо й піддержуймо нашу Українську Народню Республіку, Українську Центральну Раду і її Генеральний Секретаріат! Нас жде світла доля!

Договір України з осередніми державами.

Берестя подаєть ся до відома такий договір поміж Німеччиною, Австро-Угорщиною, Болгарією й Туреччиною з одного, а Українською Народньою Республікою з другого боку:

Тому, що український народ проголосив себе в часі теперішньої світової війни незалежним і висказав своє бажання відновити мирний стан поміж Українською Народньою Республікою й поміж державами, які воюють в Росію,—згодили ся правительства Німеччини, Австро-Угорщини, Болгарії й Туреччини поєднати ся мировим договором з правительством Української Народньої Республіки. Вони хотять тим робом зробити перший ступінь для триваючого, для всіх частин почесного світового миру, який застановить не тільки страховаща війни, але може довести до віднови приятельських зносин поміж народами на політичній, правній, господарській і духовій полі.

В тій цілі зійшли ся до ведення мирових переговорів у Берестю уповноважені підписаних правительств: за цесарське німецьке правительство державний секретар заграничного уряду, дійсний тайний радник Ріхард ф.-Кільман;

за и. к. спільне австрійсько-угорське правительство міністер заграничних справ, тайний радник Откар гр. Чернін;

за королівське болгарське правительство міністер президент Д-р Василь Радославов, посол Андрій Течев, посол Іван Стоя-Стоянович, уповноважений військовий полковник Петро Ганчев, Теодор Анастасов;

за цесарське османське правительство його Високість великий

везір Талат Паша, міністер заграничних справ Ахмет Нессімі Бей, його Високість Ібрагім Гаккі Паша, генерал кавалерії Ахмет Іззет Паша; за правительство Української Народньої Республіки члени Української Центральної Ради Олександр Сеерік, Микола Любинський і Микола Левицький

і згодили ся після предложення своїх повноважень, найдених в добрій і відповідній формі, на такі умови:

Параграф 1.

Німеччина, Австро-Угорщина, Болгарія й Туреччина з одного й Українська Народня Республіка з другого боку заявляють, що воєнний стан між ними покінчений. Сторони, що заключують договір порішили жати відтепер поміж собою в мирі й приязні.

Параграф 2.

1) Поміж Австро-Угорщиною з одного, а Українською Народньою Республікою з другого боку, оскільки ці обидві держави будуть граничити з собою, полишають ся ті границі, які були перед вибухом теперішньої війни між австро-угорською монархією й Росією.

2) Далі на північ буде починати ся границя Української Народньої Республіки від Тарнограду загалом по лінії Білгород, Шеребреншин, Красностав, Пугачів, Радин, Межиріччє, Сарнаки, Мельник, Високе-Литовське, Каменець-Литовський, Пружани, Видононьське озеро. (Значить—Волинь, Холмщина й Підляшє праходять до України. Ред.). В подробицях буде устанавлена ця границя після етнографічних відношень та з узглядненнем бажань населення мішаною кошіцею.

3) У випадку, як би Українська

Народня Республіка мала з котрою з других держав четверного союзу сільні границі, застерігається що до їх окрема угода.

Параграф 3.

Опорожнення обезземленних областей почнуть ся негайно по ратифікації (потвердженню) теперішнього мирового договору. Спосіб переведення опорожнення й передачі опорожнених областей буде означений уповноваженими заінтересованих сторін.

Параграф 4.

Дипломатичні й консулярні взаємини між сторонами, що закінчують договір, будуть негайно прийняті по ратифікації (потвердженню) мирового договору. Застерігається окремі умови, що до можливого найдалшого допущення консулів з обох сторін.

Параграф 5.

Сторони, закінчуючі договір зрікаються обосторонно віддати воєнних коштів, себто за державні примінення для ведення війни, як і відплати за воєнні шкоди, себто такі шкоди, які повстали воєнними мірами для них і для їх підданих у воєнних областях зі всіма ревізіціями, зробленими в воєній країні.

Параграф 6.

Воєнні полонені з обох сторін будуть відпущені, оскільки вони не бажають собі за згодою держави, де вони пробувають, полішення в її землях, або не бажають перенести ся до другої землі. Управлінням питань, зв'язаних з цим, наступить в окремих договорах, передбачених в 8-м параграфі.

Параграф 7.

Про господарські взаємини між сторонами, закінчуючими договір дійшло до згоди:

1) Сторони, що закінчують мир, зобов'язують ся взаємно й негайно зав'язати господарські взаємини і організувати виміну товарів на основі слідуєчих умов:

До 31. липня біжучого року належить перевести взаємну виміну надвижки найважливіших господарських і промислових виробів для покриття біжучих потреб.

а) Число і рід виробів, яких виміну передбачається, означити з кожної сторони комісія, зложена з малого числа членів обох сторін, яка зложить ся негайно після підписання договору.

б) Ціни виробів для наміченої виміни мають бути означені на основі взаємного порозуміння особною комісією, яка складатиметь ся з рівного числа членів з обох сторін.

в) Виплата наступає в золоті на такій основі: 1000 марок німецьких в золоті рівняється 462 карбованцям в золоті Української Народньої Республіки, що рівняється 462 рублям давнього російського царства (1 рубель = $\frac{1}{15}$ імперіалу), а 1000 австрійсько-угорських корон в золоті рівняється 393 карбованцям 76 грошам Української Народньої Республіки, що рівняється 393 рублям 76 копійкам в золоті давнього російського царства (1 рубель = $\frac{1}{15}$ імперіалу);

г) Виміна товарів, які означує параграф під а), має наступити через державне центральне місце, або через центральні місця, які стоять під контролею держави. Виміна тих

товарів, яких не означила вище передбачена комісія має наступити дорогою вільного руху під умовами тимчасового торговельного договору, який передбачається ся точкою 2).

2) Оскільки це не передбачається під числом 1), повинні станути що до господарських взаємин між сторонами, що закінчують договір, тимчасово аж до закінчення рішучого торговельного договору, на кожний спосіб до строку до найменше шістьох місяців по закінченню миру між Німеччиною, Австро-Угорщиною, Болгарією й Туреччиною з одного боку і між тими, що знаходяться в стані війни європейськими державами, Сполученими Державами і Японією з другого боку — повинні станути основою такі постанови:

А) для господарських взаємин між німецькою державою й Українською Народньою Республікою мають бути такі умови, які покладено в постановках німецько-російського торговельного, й мореплавного договору з року 1894/1904.

В) для господарських взаємин між Австро-Угорщиною і Українською Народньою Республікою мають бути такі умови, які уложено в постановках австро-угорсько-російського торговельного і мореплавного договору з 15. лютого 1906 р.

б) Що торкається господарських взаємин між Болгарією і Українською Народньою Республікою, то повинні вони бути управлінювані аж до закінчення кінцевого торговельного договору після прав найбільше управлінюваної нації.

7) Те саме відноситься до Оттоманської держави.

3) Важливість тривалости договору означеного під ч. 2) для господарських взаємин між Німеччиною, Австро-Угорщиною, Болгарією й Оттоманською державою з одного і Українською Народньою Республікою з другого боку, може бути за взаємним порозумінням партій продовжена. Як передбачений строк, означений в першій уступі під числом 2), не наступить до 30. червня, сторонам полишається свобода шість місяців перед 30. червня 1919. виповісти умови, означені під ч. 2).

4а) Українська Народня Республіка не підіймає ніяких претензій на привілеї, які Німеччина признає Австро-Угорщині, або другій зв'язаній з нею митовим (пошліним) зв'язком безпосередньо, або через другий край, граничний з нею, або з Австро-Угорщиною, або на привілеї, які Німеччина признає своїм колоніям, або областям, що стоять під опікою, чи тим землям, які стоять в союзнім митовім зв'язку з Німеччиною. Німеччина не буде підіймати ніяких претензій на привілеї, які Українська Народня Республіка признає другому краєві, зв'язаному з нею митовим (пошліним) союзом, який граничить з нею самою або через другий, зв'язаний з нею край, або на привілеї, які Україна признає своїм колоніям, заграничним посістям, або областям, якими вона опікується та стоїть в митовім зв'язку.

4в) Те саме відноситься до Австро-Угорщини і України.

5а) Оскільки в неутральних державах лежать товари, які походять з Німеччини або з України, на котрих лежить зобов'язання, що

вони ані безпосередно, ані посередно не будуть доставлені областям другої сторони, що закінчує мир, то такі обмеження доставки цих товарів мають бути знесені. Обидві сторони зобов'язують ся повідомити про це правительству неутральних держав.

5в) Те саме говорить ся про товари з Австро-Угорщини й України в неутральних державах.

Параграф 8.

Відновлення публичних і приватних взаємин, виміна воєнопозонених і цивільних інтересованих, питання амністії, питання торговельних кораблів, захоплених силою противником, будуть управлінювані в подробніших переговорах з Українською Народньою Республікою, які будуть становити головну частину теперішнього мирового договору і, оскільки можливо, стануть правосильні рівночасно з цим договором.

Параграф 9.

Умови, уложені в цім мировім договорі, творять одну неподільну цілість.

Параграф 10.

Правосильними є в толкуванні цього договору для зносин між Німеччиною й Україною український і німецький текст, для зносин з Австро-Угорщиною український, німецький і угорський текст, для зносин з Болгарією український і болгарський текст, а для зносин з Туреччиною український і турецький текст.

Кінцеве рішення.

Теперішній договір має бути ратифікований (потверджений).

Основні акти ратифікації мають бути як найскорше виміняні у Відні. Мировий договір вступає в життя з його ратифікацією, оскільки про це не буде ніякого рішення.

Цей договір підписали уповноважені і заосмотрили його своїми печатами.

Виготовлено його у п'ятикратнім первістнім письмі (в п'яти мовах) у Бересті дня 9. лютого 1918.

Підписи.

Підписання мирового договору.

Після останньої перерви найдемо основи для закінчення миру між четверним союзом і Українською Народньою Республікою. Після повороту до Берестя ведено далі переговори в цім же напрямі. Завдяки енергійній невтомній праці всіх комісій та завдяки духові поєднання і згідливости, яка оживляла всі частини, протягом дня 9. лютого вдало ся зробити згоду в найважливіших точках, так що можна було приступити до кінцевої редакції договорів і до підписів. Після покінчення б примірників договору прийшло до торжественного засідання тільки в перших годинах до світку дня 9. лютого.

Державний секретар Кільман, предсідатель, відкрив засідання перед 2. годиною слідующею короткою промовою:

Мої панове! Ніхто з вас не затаїть історичного значіння тої години, в якій представники чотирьох союзних держав вийшли ся з представниками Української Народньої Республіки, щоб підписати перший мир, який довершується в

цій світовій війні. Що цей мир підписується з молодою державою, яка виринула з бурі великої війни, приносить це союзним делегатам окреме вдоволення. Нехай би був цей мир першим з ряду благодатних мирових договорів, багатий побідою як для союзних держав так і для Української Народньої Республіки, для якої будучини маємо всі найкращі бажання!

Предсідатель української делегації п. Севрюк відповів: З утіхою свержуємо, що від нинішнього дня починається мир між четверним союзом і Україною. Правда прітхали ми в тій надії, що тут приведе ся до загального миру і зробить ся кінець братовбійчій війні. Політичне положення є одначе того роду, що зібрали ся тут не всі держави, щоб підписати загальний мир. Оживлені найгарячішою любовою до свого народу і в свідомості, що ця довга війна вичерпала культурні й національні сили нашого народу, мусимо ми звернути зараз усі сили на це і зробити своє, щоб привести новий час відродження. В повнім пересвідченню, що ми закончили цей мир в інтересі широких демократичних мас і що цей мир причинить ся до загального закінчення великої війни, стверджую з відрадою, що довга і тяжка праця, яку переведено тут у Бересті, стала увінчана і завершена демократичним і для обох сторін почесним миром. З нинішнього дня вступає Українська Народня Республіка, відроджена до нового життя, як самостійна держава, в коло держав. Вона застанає на своїм фронті війну і буде піклуватися ся, щоб всі сили, які криються в ній, повстали й розквітчали ся новим життям.

Державний секретар Кільман запросив уповноважених представників приступити до підписання мирового договору. В 1. годні 59. минут підписав державний секретар Кільман перший для Німеччини виготовлений текст мирового договору. В 2. годні 20 минут були вже всі підписи делегатів. II:

Закінчення воєнного стану між Росією й четверним союзом.

ТЕЛЕГРАМА.

З Берестя 10. лютого доносять: Німецько-австрійсько-угорсько-російська комісія для обговорення політичних і територіальних питань відбувала вчора засідання. На нинішнім засіданню подав до відома предсідатель російської делегації, що він, зрікаючись підписувати формальний мир, оголошує воєнний стан з Німеччиною, Австро-Угорщиною, Туреччиною та Болгарією покінчення і заряджує рівночасно цілковиту демобілізацію всіх воєнних російських сил на всіх фронтах. Для дальших обговорювань між державами четверного союзу й Росією, які вийдуть з цього положення, — про унормованне взаємних дипломатичних, консулярних, правних і господарських взаємин вказав Троцький дорогою безпосередніх зносин між заінтересованими правительствами і дорогою комісії четверного союзу, яка знаходиться зараз у Петрограді.

